

Mieczysław Kopec

"Tyrania złudzeń. Studia z filozofii polityki", Stefan Opara, Warszawa 2009 : [recenzja]

Ante Portas. Studia nad bezpieczeństwem nr 1, 139-141

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

„ANTE PORTAS – Studia nad Bezpieczeństwem” 2012, nr 1

Mieczysław Kopec

Recenzja: Stefan Opara, *Tyrania złudzeń. Studia z filozofii polityki*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, Warszawa 2009, ss. 203.

Autor – filozof, socjolog i politolog – w swojej książce przedstawia oraz analizuje sposoby postrzegania szeroko pojętej rzeczywistości politycznej. Odniesienie do znanych wydarzeń i przyjętych społecznie, a także kulturowo schematów myślowych, zamknięte zostało w tekst napisany z rozmysłem. Filozoficzne podejście autora do faktów oraz ich interpretacji - budzące niekiedy u czytelnika zdziwienie, czy też kontrowersje – zdaje się być zgodne z maksymą Arystotelesa.

Stefan Opara pisze bowiem:

[...] *filozofia wyrasta ze zdziwienia*¹

Konsekwencją powyższego jest sposób zastosowania w trakcie dociekań filozoficznych jako metody poznania naukowego. Autor odnosząc się do zagadnień z zakresu teorii polityki, wskazuje na zadziwiającą kompilację tego co składa się na rzeczywistość polityczną oraz samego myślenia o polityce.

Filozoficznie badana rzeczywistość staje się tu materialem do dalszej analizy. Definicje znaczeniowe pojęć i zagadnień, nie są podręcznikowymi dogmatami lecz założeniami do dalszego logicznego wyciągania wniosków. Wskazane drogi rozwiązań są interesującymi możliwościami oraz przyczyn-

---

¹ Stefan Opara, *Tyrania złudzeń. Studia z filozofii polityki*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, Warszawa 2009, s. 7.

kiem do poważnej i pożytecznej naukowo, a także społecznie dyskusji. Wśród poruszanych problemów znajdują się tematy trudne i kontrowersyjne.

Autor pisze o tym następująco:

Oby ten tomik wywołał krytyczny ruch myśli, prowadził do sporów. Jak głosi stara maksyma, gdzie króluje jednomyślność – panuje bezmyślność, gdzie brak kontrowersji – obumiera dążenie do prawdy.²

W książce Stefana Oparę widoczne jest dążenie do prawdy, nie jako suche analityczne dywagowanie, czy też obalanie argumentów konkurencji dla samego ich obalenia. Dążenie do prawdy staje się naukowo – poznawczą formą oglądu rzeczywistości. Znamiennym jest to, że swoją postawą, poglądami i sposobem podejścia do zagadnień autor ukazuje filozofię jako rzetelne narzędzie badawcze. W tym kontekście filozofię polityki znajdujemy jako tę odmianę rozumowania naukowego, która pozwala na skonstruowanie teoretycznej koncepcji państwa i polityki. Autor wskazuje na własne, osobiste koncepcje w tym zakresie pisząc następująco:

Polityka to dążenie do realizacji celów społecznych z wykorzystaniem (lub dążeniem do wykorzystania) instrumentarium i autorytetu państwa.³

Taki pogląd w ujmowaniu polityki jest znany od starożytności - np. z poglądów Sokratesa, Platona i Arystotelesa - co w kontekście powyższego skłania do przemyśleń. Reasumując, z jednoczesnym uwzględnieniem wszystkich zagadnień poruszanych przez Stefana Oparę w publikacji, z jednej strony otrzymujemy obraz zawilości politycznego myślenia. Z drugiej wskazanie na pozytywne społecznie wartości jakie niesie za sobą rzetelna filozofia [jako sposób myślenia narzędzie poznawcze], która w swych dociekaniach ujmuje analizę warsztatu naukowego [filozofia nauki], a także etykę, teorię pojęcia prawdy oraz wiele innych znaczących zagadnień. Ma to swoje odniesienie w książce, choć nie zawsze wprost.

---

² Tamże.

³ Tamże, s. 26.

Omawiana publikacja Stefana Opary jest poznawczo wartościowa. Inspirowanie wpływa na myślenie o rzeczywistości politycznej [i nie tylko]. Nie ze wszystkim – zgodnie z intencjami autora – należy się tu [tj. w omawianej publikacji] zgadzać. Należy rzecz przemyśleć aby móc podjąć poważną dyskusję.